

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE RESİMLİ METİN OKUMALARI

Marie Hélène Sauner Leroy, Celile Eren Ökten

► **To cite this version:**

Marie Hélène Sauner Leroy, Celile Eren Ökten. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE RESİMLİ METİN OKUMALARI. Kış, 2015, pp.65 - 79. halshs-02501823

HAL Id: halshs-02501823

<https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-02501823>

Submitted on 8 Mar 2020

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE RESİMLİ METİN OKUMALARI

Celile EREN ÖKTEN, Marie Helene SAUNER

Öz: Resimli metinler, iletişimsel becerilerin ve yabancı dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanıldığı gibi, dilbilgisinin günlük hayatla bağlantılı, çözüm odaklı, aktif ve dikkatli bir şekilde öğrenilmesine de katkıda bulunmaktadır. Çalışmamızın amacı, çizgi roman, reklam, karikatür, fıkra gibi kısa ve resimli metinlerin özgün materyal olarak kullanılarak başlangıç ve orta seviyedeki yabancı öğrencilerin dilbilgisi, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde zaman ve kazanım açısından daha etkili olduğunu göstermek ve aynı zamanda resimli metinlerin kullanımı ile ilgili bir izlenim sunmaktır. Ayrıca mümkün olduğu kadar dilin değişkenlerinden yola çıkarak kullanılacak dilin ölçütlerine bağlamsal ve kültürel kullanımlarla dikkat çekmektir. Farklı edebi türlerdeki bu kısa resimli metinlerle, en temelden başlayarak konuşma ve yazı dili arasındaki farklılıklarının ötesinde, dilin çeşitliliklerini daha anlaşılır kılmaktır.

Anahtar kelimeler: Resimli metinler, Türkçe dilbilgisi, kültür, izlenim.

Reading Illustrated Texts in Teaching Turkish as a Foreign Language

Abstract: Illustrated texts are used for developing communicative and foreign language skills, and they contribute to a more active and careful grammar acquisition connected with daily life and oriented towards problem-solving. The aim of this study is to show that adapting illustrated texts such as comics, caricatures, ads, jokes, etc. as authentic material, is more efficient in improving grammar, reading and writing skills of foreign students at elementary and intermediate levels in terms of time spent and outcomes reached. Moreover, it presents a syllabus that shows how to use illustrated texts for teaching Turkish. This syllabus takes the variables of language into account as much as possible and draws attention to the standards of language through contextual and cultural utterances. Through illustrated texts from various genres it aims to make the varieties of language more comprehensible starting from the most basic part going, and thus, goes beyond the differences between written and oral language.

Key words: Illustrated texts, Turkish grammar, culture, syllabus.

Giriş

Çizgi film, çizgi roman, reklam, bulmaca, karikatür gibi materyallerin, öğrenciler arasında yapılandırmacı, işbirlikçi, dayanışmacı öğrenmeyi desteklediği bir gerçektir (Van Wyk, 2011). Yaratıcı, buluşçu ve analitik düşünmeyi, etkili iletişimi, yüksek verimliliği temel alarak hedef dildeki sembollerini, mizahı, dil kullanımındaki istisnaları, çoklu öğrenme biçimlerini sağladığı gibi öğrenciyi yeni bir dil öğrenmenin stresinden de uzaklaştırır (Chiasson, 2002). 21. yüzyıl öğrencileri, resimli metin okumalarına alışkın olduklarından, görsel ve işitsel materyallerle daha iyi anlamaktadırlar; böylece bilginin tam, eksiksiz, kısa ve öz bir mesaj halinde verilmesi daha

kolaylaşmaktadır. Resim ve çizimlerle desteklenen yazılı ifadelerin görsel metin şeklini alması, öğretilen dil kavramının hafızada bir şekilde resimlendirilmesi, tecrübelendirilmesidir. Diğer bir deyişle görsellikle sunulan yazılı ifadeler, zihinde daha kolay çözümlenip yorumlanmakta, ilgiyi ve dikkati canlı tutmaktadır. Böylelikle yazılı ve sözlü iletişimde ortaya çıkabilecek örtülü anlamlar da daha iyi anlaşılacaktır; sözcük bilgisi, yazılı anlatım becerisi, fiiller, hedef kültürün tanıtımı, dilbilgisi gibi konular, çizgi roman, reklam, poster ve karikatürlerle somutlaştırılarak anlamlandırmayı ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır (Topçu-Tecelli, 2004; Melanhoğlu vd., 2012; Topçuoğlu Ünal ve Yeğen, 2013; Afrilyasanti ve Basthomi, 2011; Arslan ve Adem, 2010). Bunun sonuncu olarak da özgün dil girdisi daha iyi bir şekilde algılanmaktadır (Bahrani ve Sim, 2012).

İncelediğimiz araştırmalarda resimli metinlerin, hem yabancı dil hem de ana dil öğretiminde kullanıldığını tespit ettik. Genellikle iletişimsel becerilere ve ileri seviye okuma becerisine yönelik kullanılmakla (Missiou ve Anagnostopoulou, 2010) beraber, dilbilgisi konularının açıklamalarında, başlangıç ve orta seviyedeki öğrenciler için kullanıldığını gördük. Örneğin, anadil Türkçe dilbilgisi öğretiminde ezbere dayalı geleneksel dilbilgisi yöntemlerine karşılık karikatür, çizgi roman, reklam gibi resimli metinler kullanıldığında, öğrencinin başarısının yükseldiği belirtilmektedir (Yaman, 2010). Öte yandan, yabancı dil becerilerinin geliştirilmesinin yanı sıra dilbilgisinin günlük hayatla bağlantılı, çözüm odaklı, aktif ve dikkatli bir şekilde öğrenilmesine de katkıda bulunmaktadır (Topçu-Tecelli, 2004; Melanhoğlu vd., 2012; Topçuoğlu Ünal ve Yeğen, 2013). Örneğin, karikatürler, mizahın etkili bir biçimde kullanıldığı malzemeler olarak özellikle olumlu psikolojik etkileriyle öğrenme ve öğretme açısından önemli bir rol üstlenirler. Bu yaklaşımla günümüzde artık temel dil becerileri, dinleme/anlama, okuma/anlama, karşılıklı konuşma, sözlü anlatım, yazılı anlatım şeklinde sınıflandırılırken özellikle uygulamada edimbilim ve toplum dilbilim ile birlikte ele alınmaktadır (CEFR).

Böylelikle hem yabancı dil hem de ana dil olarak Türkçe derslerinde resimli metinlerin kullanımı görsel bir materyali okuma, dili kullanma, eleştirel düşünme ve yorumlama becerilerini geliştiren işlevleriyle bütünsel bir etkinlik olma özelliğini göstermektedir. Bu çerçevede karikatürlerle, çizgi romanlarla, reklamlarla, resimli fıkralarla dilbilgisi konuları hızlı, kolay ve eğlenceli bir şekilde öğretilmekte; öğrenciler dilbilimsel biçimleri ve anlamları kültürel boyutları ile birlikte daha kolay anlamaktadırlar.

Özellikle özgün materyal kullanımı açısından, yabancı dil öğretiminde karikatürlerin kullanımı yaygındır. Yapılan araştırmalara göre karikatür, diğer materyallere göre eğitimsel etkinlikleri daha ilginç kılmaktadır (Özşahin, 2009; Akengin ve İbrahimoglu, 2010). Ayrıca metinsel veya sözel bağlamdaki farkındalığı arttırdığından kazanımı daha kolay ve etkilidir. Örneğin, nezaket

kuralları çerçevesinde kullanılan sen/siz hitaplarının daha kolay anlaşılmasını sağlamaktadır. Resimler bağlam ile ilgili ve açıklayıcı olduklarından, öğrenci ifadenin nerede, kimle, nasıl kullanılacağını kavrayabilmektedir. Resimli metinler, sadece yazılı ders materyallerinde görselliği destekleme alanı ile sınırlı değildir. Öğrencinin derse olan olumlu tutumunu geliştirdiği gibi bilişsel ve duyuşsal becerilerinin gelişimine de katkı sağlamaktadır. Dilbilgisi-çeviri, işitsel-dilsel gibi klâsik yöntemlerle karşılaştırdığımızda resimli metinlerle öğrencinin derse katılımının daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bu da öğrencinin başarısını olumlu yönde etkilemektedir (Bayülgen, 2011). Bu çerçevede resimli metinler, öğrenilen dilin iletişimsel uygulamalarını daha kolay yapabilmek, eleştirel düşünebilmek ve kültürel içeriği daha rahat kavrayabilmek için etkin bir materyaldir (Hamez, 2006). Resimli metinler, bu özellikleriyle bir dil dersi programının hedef kazanımlarına uygun bir öğretim aracıdır.

Yöntem

Çalışmamızın amacı, çizgi roman, reklam, karikatür, fıkra gibi kısa ve resimli metinlerin özgün materyal olarak kullanılarak başlangıç ve orta seviyedeki öğrencilerin dilbilgisi, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde zaman ve kazanım açısından daha etkili olduğunu göstermek, resimli metinlerin kullanımı ile ilgili bir izleni sunmaktır.

Galatasaray Üniversitesi'ndeki Erasmus Programına kayıtlı 2005-2007 akademik yılları arasında Türkçe başlangıç seviyesindeki dört gruba araştırmamızı uyguladık. Karikatürlere dayalı bir izleni hazırlayarak böyle bir yöntemle çalışmak isteyenleri gönüllü olarak programımıza dahil ettik. Çünkü ağırlıklı olarak dilbilgisi-çeviri ve işitsel-dilsel yöntemlerine dayanan ve uzun süredir uygulanan bir program mevcuttu ve bunun dışına çıkmak, ders kitabı haricinde başka bir materyale ağırlık vermek sorgulanan bir süreçti. Bundan dolayı da başlangıçta bu yöntemle, önce 8 kişilik bir öğrenci grubuyla Türkçe öğretimine başladık. Aynı sene 20 kişilik diğer bir sınıfla ise geleneksel yöntemlerle çalıştık. Dilbilgisi öğretimi ve kültürel kodların aktarımını temel alarak karikatürleri, çizgi romanları, reklamları, fıkraları ders materyali olarak uyguladık. Sonraki sene 2006-2007'de, 20şer kişilik iki sınıfa da bu değişik uygulamaları yaptık. İki yılın sonunda iki yöntemin başarı sonuçlarını karşılaştırdık.

Özellikle okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde resimli metinlerin daha etkili bir materyal olduğunu gözlemledik. İlk sene 8 kişilik sınıfın, sonraki sene 20 kişilik sınıfın gözle görülen dil öğrenimi başarısının yanında, diğer grupların kazanımlarının bu kadar iyi olmadığını sınıf içi gözlemlerle, etkinliklerle ve sınavlarla belirledik. Yalnız şunu da belirtmeliyiz ki az sayıdaki

gruplarla yapılan çalışmalar her zaman daha verimli olmaktadır. 8 kişilik grup 20 kişilik gruba göre daha hızlı ve kolay ilerlemiştir. Bu çalışmadan yararlanarak ürünü olan hazırladığımız izlencedeki ölçütleri -dilbilgisi, tematik sözcük dağarcığı, günlük dil, görsel materyal, okuma metni- topladığımız verilerle karşılaştırdık.

Verilerin Toplanması

Normal bir dilbilgisi izlencesi yerine, ilk 3 ders dilbilgisi verildikten sonra (ünlü ve ünsüz uyumu, ekler hakkında genel bilgi, eklerin işlevi ve sıralanışıyla ilgili olan dersler) sadece karikatür, çizgi roman, reklam, poster ve fıkralar verilmeye başlandı. Bu materyallerde anlatılan konu ile dilbilgisi konuları arasında bağlantılar kuruldu. Bu uygulamalar sırasında okulda, sokakta, evde sıkça kullanılan sözcüklerle örnekler yapıldı. Her bir ders içeriği uygulanıp kontrol edilerek izlence oluşturulmaya başlandı. Paralel olarak bizimle çalışan başka bir öğretim üyesi de aynı konuların sınıfta sözlü uygulamasını yaptırdı.

Çalışmanın içerdiği mizahın, günlük konuşma ifadelerinin, deyimlerinin daha dersin başında tanıtılması, öğrencilerin derse ve etkinliğe çok olumlu bir tutumla yaklaşmalarını sağlamıştır. Uygulamanın birinci aşaması olan ısındırma amaçlı karikatür, reklam afişi, fıkra, bulmaca dağıtılmadan önce sınıfta bir heyecan ortamının oluştuğu görülmüştür. Bu noktada derse katılımdaki en büyük etkenin motivasyon olduğu gözlemlenmiştir.

Dersin konusuyla ilgili ilk üç dersten sonra reklam, karikatür, fıkra, sırasıyla (bk. Ek 1 ve Ek 2) sunulmuştur. Öncelikle, eklerin işlevi ve sıralanışı ile ilgili genel bilgi bu örnek kullanılarak verilmiştir: hizmet-iniz-de-(y)-iz. Daha sonra basit cümleler üzerinde durulmuştur: “Bu ne? -Kadın”, “Selpak var mı?”, sokakta duydukları “simitçi” veya görüp okumaya çalıştıkları basit ifadeler “ucuzluk var” gibi örnekler verilip dilbilgisi ve günlük iletişime yönelik açıklamalar yapılmıştır. Zamanla, öğrenciler kısa metinler üzerinden öğrendikleri kalıpları ve kullanımları modelleyerek hem yazılı hem sözlü uygulamalar yapmışlardır. Ayrıca sokakta, okulda karşılaştıkları konuşma diliyle öğrendikleri arasında bağlantılar kurmaya ve kendilerini ifade ederken veya diyalog oluştururken bu kalıpları kullanmaya çalışmışlardır.

Her bir derste kullanılacak karikatür, fıkra, reklam, bulmaca, kısa hikâye, kısa şiir, önceden belirlenmiştir. Bu seçim yapılırken dilbilgisi seviyesi ve istisnaları, günlük dilde sıkça kullanılan sözcükler, argo ve şakalar, farklı dil kullanımları, deyimler, sözlü ve yazılı dil arasındaki farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur. Genellikle, karikatür, reklam ve fıkralarla başlanılan öğrenim süreci kısa şiir ve kısa hikâye gibi metin türleriyle zenginleştirilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

İzlence hazırlığında kısa metinlerin dilbilgisi öğretimine göre özenle seçilmesi ve sıralanması söz konusudur. Ayrıca her derste gösterilen bu metinlerin içeriği daha önce verilen dilbilgisi ile örtüşmelidir. Dilbilgisi konuları başlangıç seviyesindeki öğrenciler için zorluk derecelerine ve birbirlerini tamamlayıcı olmalarına göre düzenlenmelidir. Bunlarla birlikte karikatür, çizgi roman, fıkra, reklam, bulmaca, düzenli olarak öğrenilen aynı kalıpları tekrarlayıp pekiştirmede daha motive edici bir etkinlik sergilemektedir.

Hazırladığımız izlencede dikkat ettiğimiz noktalar şunlardır:

- Dilbilgisi kurallarının sıralanışı: **hizmet-iniz-de-(y)-iz**
- Tematik sözcük dağarcığı sunmak: **ulaşım (metro-metrobüs-vapur-akbil) - alışveriş - kiralık (ev sahibi, depozito, kontrat)**
- Günlük dilde sık sık karşılaşılabilecek kullanımlar: **bir çay; bu ne? hesap alabilir miyiz?**
- Değişik karikatür, fıkra, reklam, bulmacayla desteklenen resimli metinlerin kullanımı sayesinde tekrarı sağlamak, sıkıcı olmaktan kurtarmak, dilbilgisini pekiştirmek, dili daha kolay, hızlı ve kalıcı olarak öğrenmek.
- İlave olarak kısa şiir ve kısa hikâye ile daha uzun okuma metinlerine geçişi sağlamak.

İzlencemizi hazırlarken öncelikle eklerin işlevi ve sıralanışı üzerinde durulmuştur. Materyallerden “Saray Muhallebicisi”nin reklamı ile başlanmıştır¹. Özellikle bu reklamda geçen cümle kullanılmıştır. “hizmetinizdeyiz”. Bu reklamda eklerin sıralanış mantığı üzerinde durulduğu gibi özel isimlerin okunuşu, yabancıların okurken zorluk çektikleri harfler de gösterilir. Harflerin okunuşu iyi bilinsin diye reklamdaki sözcükler teker teker okunur: Şube, Bağdat, Bakırköy gibi. Daha sonra “hizmetinizdeyiz”; cümlesiyle yola çıkarak; aitlik ekleri ve ismin hal ekleri genel olarak sıralanış düzenleriyle anlatılır; kullanımları yavaş yavaş açıklanır. Buna eş zamanlı olarak metindeki diğer dilbilgisi konuları da ele alınır (ile / ve). Fakat dikkat edilen husus her derste en fazla iki yeni dilbilgisi konusunun anlatılmasıdır. Örneğin “Seni daha çok seviyorum” derken ilk önce şimdiki zaman ile şahıs ekinin (aslında şahıs ekleri daha önce görülmüştür: zengin-im/hasta-sın) birlikte kullanımı açıklanır daha sonra yükleme hali anlatılır. Burada önemli olan yükleme halinin ve şimdiki zamanın kullanımının anlaşılmasıdır².

¹ Bk. Ek 1.

² İzlencenin birkaçını görmek için bk. Ek 2.

Daha sonra da bu eş zamanlı yöntemle sıraladığımız dilbilgisi konuları verilir: cümledeki sıralanış (özne+nesne+yüklem); diğer hal ekleri olarak yönelme hali -(y)A “kulaklarıma bir şey oldu”, bulunma hali -DA (omuzunda bir şey var), ilgi hali -(n)In, isim tamlaması “komşunun küçük oğlu”; çıkma hali -DAn “indirimden yararlanın”; fiillerden örnekler (duymak, konuşmak, yazmak,...), fiillerin eklerinin sıralanışı (sık-ıl-dık), zamanlardan emir kipi; -(y)DI ve IDI. Bunların yanı sıra eş zamanlı olarak “mi” soru eki, soru zamirleri, var – yok “evim var”; çok kullanılan edatlar ve bağlaçlar -ne, hangi, ile, ve, daha, asıl, çok, biraz, evet, ki, gibi- “iyi ki doğdun”.

Bu bilgiler biraz yoğun gibi görünse de metinlerin seçimi çok titizlikle yapılmaktadır. Her bir derste en fazla iki yeni kuralın öğretilmesi hedef alınarak öğrencinin hazmetmesi için zaman tanınmaktadır. Eklerin işlevi ve sıralanması sık sık tekrar edilmektedir. Özellikle fıkralarda birbirine benzer ifadelerin ve cümlelerin kullanımı, tekrarı pekiştirme açısından faydalı olmaktadır. Fıkraların içeriği değişse de içindeki dilbilgisi aşağı yukarı aynı olduğundan öğrenci sıkılmaz ve rahatlıkla kavrayıp akılda tutabilir.

Kısa metinlerle klasik dilbilgisi öğretiminden uzaklaşılır ve öğrencinin öğrenme motivasyonu artar. Bu metinlerde kullanılan günlük dilin de bunda katkısı vardır. Öğrenme anlamlı ve işlevsel olduğundan, klasik yöntemde çok daha sonra öğretilen zarf fiiller, sıfat fiiller, -miş, isim fiiller eklenir: “Büyüyünce ne olacaksın?”, “Saray’ı efsane yapan yemeklerden sadece bir kaç...”, “gördüğüm adam”, “göreceğimiz şehir”, “çok iyi etmişsin”, “yazmam kötü”, “okuması iyi olur”.

Öğrenciler öğrendikleri dilin kullanım alanı ile oldukça hızlı ve güdülenmiş bir şekilde ilerlemektedirler. Bu metinlerle tekrar ve pekiştirme çok daha kolay ve anlamlı yapıldığından öğrenci dilbilgisi kurallarına takılmadan, biçim-işlev-anlam üçlüsünün farkına varmaktadır. Böylece artık örtülü öğrenme ve açık öğrenme (Ellis, 2005) eş zamanlı olarak ilerlemektedir. Bu aşamaya gelindiğinde daha çok kültür ile ilgili konuları içeren kısa şiir, kısa hikâye gibi metinlere yer verilir. Veya tekrardan önce (artık bildikleri için) işlediğimiz karikatür, reklam, çizgi roman, fıkraların analizi yapılır. Komşuluk, arkadaşlık, akrabalık, aile gibi insanlar arasındaki ilişkiler ele alınır. Örneğin, dışarıda yapılacak kahvaltı için “Saray Reklamı” gösterilir ve “Yemek nerede, kiminle yenir?” gibi sorularla konuşma başlatılır, dedikoduya değinilir.

Bu izlenince sayesinde öğrenciler, hem yazılı anlatım hem de görsel anlatım diliyle, metne bakıp orada verilmek istenen mesajı anlamaya çalışırlar. Bu çalışma, eleştirel düşünmek, yaratıcı olmak ve tüm bunları dilbilgisi ve yazma kuralları çerçevesinde ifade etmek şeklinde görülebilir. Fakat aslında derse mizahla başlamanın ve bir karikatür, bir reklam veya fıkradan yola çıkarak yazı

yazacak olmanın öğrencilerin kaygılarını azalttığı ve bu materyallerle dilbilgisi öğrenmenin onlara çok daha ilgi çekici hale geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu yöntem ve izlenince kapsamında Türkçeyi çok daha hızlı bir şekilde öğrenip okumalarını hızlandırmış ve 4 ayda gazete metinleri okuyabiliyor hale gelmişlerdir. Özellikle 8 kişilik grup ile tam öğrenme verimliliği gerçekleşmiştir. Genel olarak da dilbilgisinin ve ifadelerin resimlerle desteklenmesi bağlamın daha kolay anlaşılıp kullanılmasını sağlamıştır: Günlük dil kullanımında önemli olan selamlaşma, nezaket kuralları, ünlemler, soru biçimleri bu şekilde özgün olarak uygulanınca öğrencinin dilsel becerileri gelişmektedir: “Hoş geldin, geçmiş olsun, ellerinize sağlık, Beşiktaş otobüsü bu mudur? Affedersiniz, bakar mısınız?”

Bu yöntemin öğrenci odaklı olması, yazılı ve sözlü olarak iletişimsel becerilere uygulamada önem vermesi toplum dilbilime de katkı sağlamaktadır. Sadece normatif -kuralcı- Türkçe değil, günlük hayatta konuşulan ve yazılan Türkçe üzerine de odaklanmakta ve Türk kültürünü tanıtmaktadır. Ayrıca mümkün olduğu kadar dilin değişkenlerine bakarak kısa metinler seçilmiştir (kadın-erkek, gençlerin, orta yaşlıların, öğrencilerin kullandığı dil, sosyal statü - mevki gibi). Sosyal statüsüne göre konuşma dili ile ilgili bilgi edinilebilir ki bu, genellikle yabancı dil derslerinde bulunmaz (Paveau, 2008). Böylece öğrenen bu değişkenlere daha çok dikkat eder, kullanacağı dili daha uygun ve yerinde bir şekilde görgü kurallarına göre ayarlar. Kısa metinlerle çalışınca hem Türkiye'nin kültüründen haberdar olur, hem de sosyolojik olarak Türkiye'yi daha iyi kavrayabilir. İleri seviyelerde bu tür seçilmiş metinlerle Türkiye'nin tarihi, sosyolojisi, sanatı ve edebiyatı ile ilgili basit bilgiler edinirler.

Yabancı dil öğretmenlerinin, öğrencilerin hedef dilin kültürünü tanıırken hangi kavramlar üzerinden algıladığını, ne gibi yorumlar geliştirdiğini tespit etmesi önemlidir. Türkiye'ye gelmeden önce Türk kültürü ile ilgili farklı düşüncelere ve izlenimlere sahip olabilirler. Karikatür, fıkra, reklam gibi kısa metinler, öğrencilerin kültürlerarası iletişim yeterliliğinin gelişmesi için faydalıdır (Byram, 2000). Çünkü öğrencilerin, bu tür metinler üzerinden hem kendi kimliğini hem de başka kültürel kimlikleri anlaması söz konusudur. Bu metinler hayatın değişik yönlerini gösterdiğinden eleştirel, mizahi, düşündürücü farklı iletişim biçimlerine de tanık olunur. Kişi çeşitli kimliklerle kendini tanıttığından kullandığı dil de çeşitli olmaktadır. Bu değişik ifadelerle hayat bulan birçok günlük hayat tecrübesiyle karşılaşırız. Bu ifadelerin yapılandırılmasında etkili olan dikkat çekici, vurgulayıcı, kısa ve öz anlamlı dil girdileri karikatür, fıkra, reklam, bulmaca, kısa şiir, kısa hikâyelerle verilir. Bu durumlarda iletişim bağlamının sözel ve görsel olarak zihinlerde canlandırılması önemlidir.

Sonuç

Bu çalışmada, Türkçenin bağlamsal eş zamanlı dilbilgisiyle ve iletişimsel becerilerle daha kısa sürede, daha kolay öğrenildiğini gözlemledik. Öğrenciler, özellikle okuma ve yazma becerilerinin gelişiminde aşama kaydettiler. Bunlarla birlikte kültürel kodları çözümlenmeye başladılar. Bu süreçte bilişsel ve duyuşsal becerileri de daha etkin kullanarak dilbilimsel yeterliliklerini geliştirdiler. Farklı edebi türlerdeki kısa metinler, en temelden başlayarak konuşma ve yazı dili arasındaki farklılıklarının ötesinde, dilin çeşitliliklerini daha anlaşılır kılmaktadır. Öğrenci zaman içerisinde bu çeşitliliğe daha kolay uyum sağlamaktadır. Ayrıca bu yazılı ve görsel metinler, normal bir izleneye göre tekrarı ve pekiştirmeyi tekdüzelikten kurtarıp ilgi çekici hale getirmektedir. Dilbilgisi ve kültürün bağlamsal içeriğinin uyumlu bir şekilde verildiği bu izlenenin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi bu çalışmanın en temel ürünüdür.

Kaynakça

- Afrilyasanti, R. ve Basthomi, Y. (2011). Adapting Comics and Cartoons to Develop 21st Century Learners. *Language in India*, 11(11), 552-568.
- Akengin, H. ve İbrahimoglu, Z. (2010). Sosyal Bilgiler Dersinde Karikatür Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısına ve Derse İlişkin Görüşlerine Etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 1-19.
- Al-Khatib M. (2006) *Les Bandes Dessinées, Support Sociolinguistique dans L'enseignement du FLE*. Université Al bayt. https://www.academia.edu/9190464/Les_bandes_dessinées_comme_support_sociolinguistiques_dans_lenseignement_du_FLE adresinden erişildi.
- Arslan, M. ve Ergin, A. (2010). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- Bahrani, T. ve Sim, Tam Shu. (2012). Audiovisual News, Cartoons, and Films as Sources of Authentic Language Input and Language Proficiency Enhancement. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 11(4), 56-64.
- Bayülgen, N. (2011). Yazı Çalışmalarında Karikatür, Motivasyon ve Yaratıcılık. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi (ATED)*, 1(1), 39-55.
- Byram, M. ve Planet, M. Tost (Eds.). (2000). *Social Identity and the European Dimension: Intercultural Competence Through Foreign Language Learning*. A joint Publication of the European Centre for Modern Languages (Graz) and the Modern Languages Division (Strasbourg).
- CEFR. Common European Framework of Reference for Languages <https://europass.cedefop.europa.eu/en/resources/european-language-levels-cefr> adresinden erişildi.
- Chiasson, P. E. (2002). Using Humour in the Second Language Classroom. *The Internet TESL Journal*, VIII, 3. <http://iteslj.org/Techniques/Chiasson-Humour.html> adresinden erişildi.

- Ellis, R. (2005). Principles of Instructed Language Learning. *System*, 33(2), 209-224.
- Hamez, M.P. (Ed.). (2006/4). La Bande Dessinée, *Les Langues Modernes*. Paris.
- Melanlıoğlu, D., Karakuş Tayşi, E. ve Özdemir, B. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karikatür Kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 241-256.
- Missiou, M. ve Anagnostopoulou, D. (2010). *La Bande Dessinée - Œuvre Littéraire en Classe de Français Langue Étrangère: Étude de Cas en Grèce*. Genève http://www.unige.ch/litteratures2010/contributions_files/Missiou%20Anagnostopoulou%202010.pdf adresinden erişildi.
- Paveau, M. A. (2008). La Langue Sans Classes de la Grammaire Scolaire. *Le Français Aujourd'hui*, 3(162), 29-40.
- Topçu-Tecelli, N. (2004). Les Locutions Idiomaticques Imagées dans la Presse Turque et Leur Utilisation dans une Classe de Langue Étrangère. *Vers Une Grammaire Linguistique du Turc*. (A. Uras Yılmaz, S. Yılmaz, M.A. Morel, Eds), Multilingual, Istanbul.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Yeğen, Ü. (2013). The Use of Caricatures in Teaching Verbs. *International Journal of Educational Science*, 5(3), 187-193.
- Van Wyk, M. M. (2011). The Use of Cartoons as a Teaching Tool to Enhance Student Learning in Economics Education. *Journal of Social Science*, 26(2), 117-130.
- Yaman, H. (2010). Cartoons as a Teaching Tool: A Research on Turkish Language Grammar Teaching. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 10, 1231-1242.

Materyal

- (Adsız). (2002). *Kakara Kikiri. Çocuk Fıkraları*, İstanbul: Erdem Yayınları.
- Madra, P. (2003). *Ademler ve Havvalar 3*. İstanbul:YKY.
- Madra, P. (2005). *Ademler ve Havvalar 1*. İstanbul:YKY.
- Madra, P. (2007). *Ademler ve Havvalar 5*. İstanbul:YKY.
- Memecan, S. (2005). *Sizinkiler. Seviyor mu ne?*. İstanbul: Mert Yayınları.
- Peker, O. (2005). *Kent Kullanma Kılavuzu*. İstanbul: Parantez.
- Yıldırım, S. (2003). *Çocuk Fıkraları*. İstanbul: Uğurböceği Yayınları.

Ekler**Ek 1.**

Ek 2.

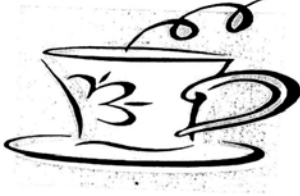

Ademler ve Havvalar / Piyale Madra

www.piyalemadra.com
piyalemadra@yahoo.com

sadece bugün!

*Şimdi bir
çay molası verin!*

Davetlisiniz!
İngilizce, müzik, çay, pasta.
İngiliz ve Amerikalı
öğretmenlerimizle tanışın,

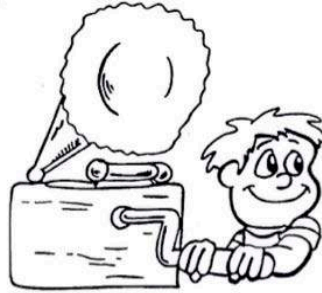
*bugünkü süpriz indirimden
yararlanın!*

www.languageacademy.info

Tel: 241 31 00

Halaskargazi Caddesi. Kent Pasajı
C Blok 3. Kat -Şişli (Etfal Hast.Sk).

BABAM UYUMAK İSTİYOR

Komşunun küçük oğlu, bir gece yarısı kapıyı vurdu. Kapıyı açtılar.

"Babam teybinizi istiyor," dedi.

"Ne yapacaksınız? Müzik mi dinleyeceksiniz?"

Çocuk, sakince cevap verdi:

"Hayır, babam uyumak istiyor..."